

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1939-40

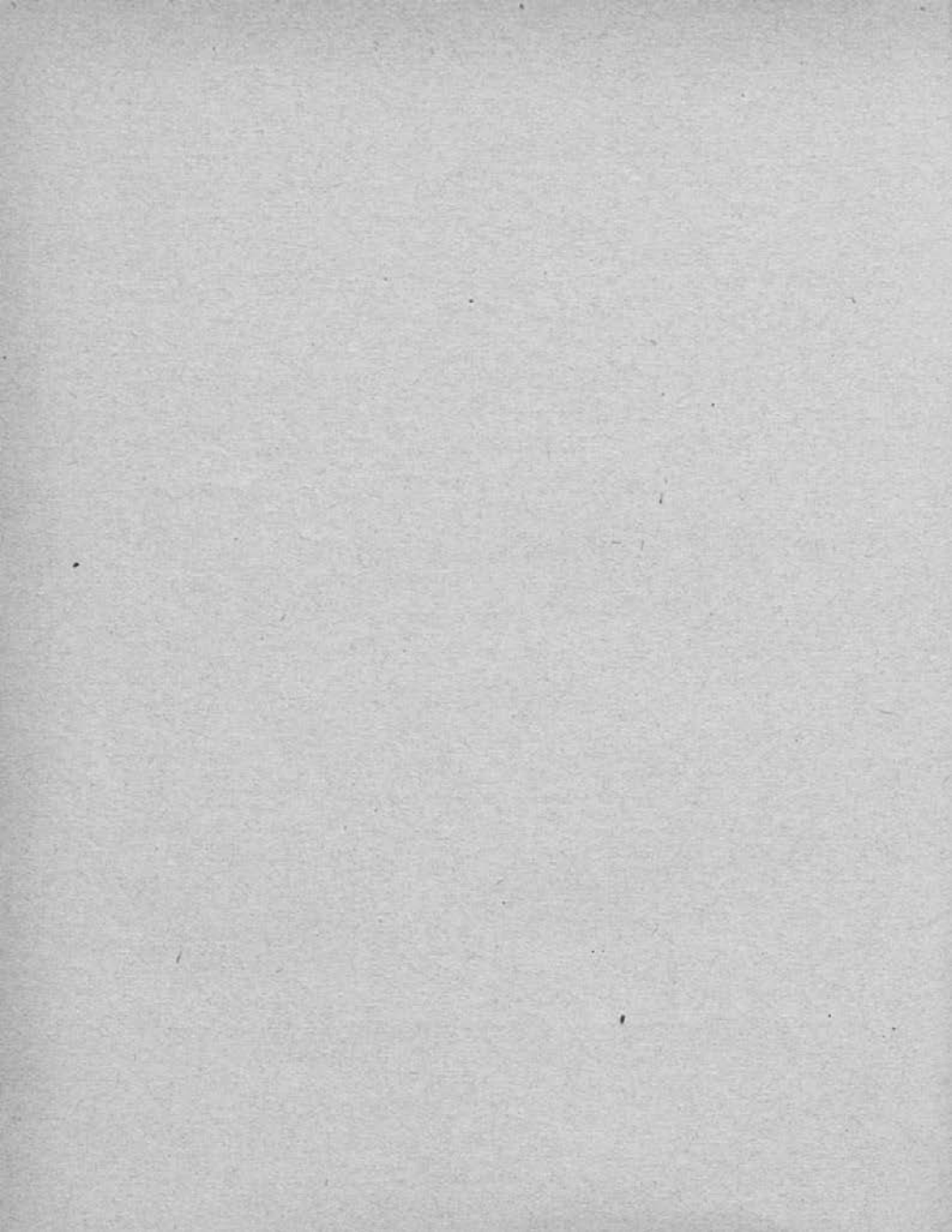
DRAMA

12

KLABUND:

PRAZNIK CVETOČIH ČEŠENJ

Din 2:50

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1939/40 DRAMA Štev 12

KLABUND:

PRAZNIK CVETOČIH ČEŠENJ

PREMIERA 8. FEBRUARJA 1940

O Klabundu, ki je tragedijo japonskega pesnika Takede Izuma »Vaška šola«, predelal in prepesnil v »Praznik cvetočih češenj«, poroča priročna knjižica o moderni literaturi naslednje vrstice: »Njegovo pravo ime je Alfred Henschke, rojen leta 1891. v kraju Krossen ob Odri. Označiti ga je treba kot pravega kameneleona v literaturi. Zakaj njegova lirična obleka se neprestano spreminja. L. 1914. je spesnil znano prostovoljsko vojaško pesem, kasneje pa je postal vnet pacifist, in sicer po vojni, ki jo je opazoval iz Švice. Danes je starodavni Kitajec, jutri nastopa v slikoviti noši genialnega potepuha Villona, nato spet kot gejša, kot nežen lirik ljubavne vrste z najfinejšimi obrati rokokoja, na kar se znova pojavi kot velikomestni zvodnik in propalica. Njegov dar za obliko je občudovanja vreden. Vendar se pri pozornejšem opazovanju pokaže, da je v njem marsikaj privzetega in vsakokratni modi spretno prilagojenega. Klabund je tudi pisec »Nemške literarne zgodovine v eni uri«. Izvrstna je njegova antologija živalskih pesmi. Izdal je skoraj vsako

leto tri do štiri knjige. Najvišje je nemara treba oceniti njegov biografski roman »Moreau« zaradi njegove zgneteno monumentalne oblike.

To poročilo vsebuje o avtorju, oziroma prepesnitelju nocojšnje japonske žaloigre marsikaj nelaskavega, a tudi marsikaj pozitivnega. Klabundov izraziti in visoki literarni čut se kaže že v izberi. Za »Krogom s kredo« si je poet za predelavo izbral dragoceno snov, eno izmed najtehtnejših dram japonske literature in hkratu dramo, ki je najbolj dostopna evropskemu literarnemu umetniškemu okusu. Ohranil je v svoji priredbi vso veličino starodavnega originala, a ji pridal dokaj svoje mehke in nežne erotične lirike, ki jo bo pazljiv poslušalec lahko ločil od monumentalne veličine japonskega poeta. Original Takede Izuma je pred Klabundom navdušil že nemškega komponista Weingartnerja, ki je po njem komponiral svojo znano opero »Vaška šola«.

Navdušenje obeh tvorcev za tragedijo iz dežele vzhajajočega sonca je razumljivo. Drama je visoka pesem dveh mogočnih sil in gibal človeškega dejanja in nedejanja. Gre za dve raznovrstni sili, ki se v drami prepletata in spajata v en sam visoko tragičen dogodek, to sta visoka etična žrtev in ljubezen. Poglavitna je v tej drami prva od obeh moči: žrtev. Že v prvi šolski molitvi, ki jo učenci vaškega učitelja molijo s svojim vzgojiteljem, se oglasi naslednji motiv: »Živa sila je žrtev. Najvišja sila je žrtev. Žrtvuj se, hlapec gospodarju, prijatelj za prijatelja, učenec učitelju, učitelj učencu, podanik vladarju, vladar podaniku, vsi skupaj Bogu.« Na tej miselnosti, na tej moralni sili je zgrajeno dejanje »Praznika cvetočih češenj«. Neskončna okrutnost in neskončna moralna moč se razodeva v dogodkih, ki so jedro te drame. Rod in narod, ki sta vzgojena v tej miselnosti, v tej junaški volji in moči, v pripravljenosti za žrtve, sta neugonobljiva in sposobna nevidenih junaštev in neznanske veličine.

Kdor pozna duha te umetnine, lažlje razume velikanski razmah, ki ga je pokazal japonski narod v svoji zgodovini.

Druga moč, ki ravna usode v tej drami, je ljubezen. Prva, čista, smrti zapisana ljubezen. Ljubezen je tukaj pokazana kot velika usodna moč, kakor jo je v evropski literaturi morda pokazal samo Shakespeare v »Romeu in Juliji«. Vendar je med ljubeznijo Julije in te japonske deklice velika razlika. Julijino čustvo vodi v smrt, a vodi vanjo nevede, skoraj po nesreči; deklica v »Prazniku cvetočih češenj« pa je vedé sprejelo žrtev, preden je vzljubilo, in jo izpolnilo kljub svoji ljubezni. Žrtvuje se za svojega dragega, za katerega se mora žrtvovati po zavedi Buddhe, in ljubezen ji to žrtev samo še za trenutek osladi, a tudi zagreni. Vendar je pojav in učinek tega čustva v drami nekaj, kar smisel in enotnost tega umotvora nekoliko moti in razdira, vsaj za naš evropski čut. Zakaj ljubezen je kriva, da ostane dekletova žrtev pri vsej svoji moralni vzvišenosti in veličini življenjsko nesmiselna, ker ugonobi z žrtvijo vred tudi človeka, za katerega je bila žrtev izpolnjena. Evropski gledalec bo začutil za temi dogodki neko neskladnost, ki si jo more razložiti samo s tem, da je nemara japonsko delo zaključek in konec velikega zgodovinskega epa, ki slika propast in pogin neke vladarske hiše.

Človek, ki v tej usodni in veliki zgodbi pade kot prostovoljna žrtev, je ženska. Razumljivo in spet nepojmljivo je to delo, če pomislimo, da prihaja iz dežele, kjer je ženska od prvih svojih korakov vzgojena v duhu načela, ki si ga mora ponavljati vse življenje: »Moški je visok kot nebo, jaz sem nizka kakor zemlja.« Ni mi znano, ali je bilo razmerje med spoloma na Japonskem v času Takede Izuma drugačno kakor danes. Ljubše pa mi je misliti, da je bilo tako, kakor ga poznamo iz sodobnih poročil in da je poet navzlic temu s čutom pravega vidca in spoznavalca človeških stvari ustvaril prekrasno podobo te visoke in junaške ženske, ki prostovoljno in

zavedno žrtvuje svoje življenje ne samo za svojega ljubljeneega, marveč za idejo, iz poslušnosti do Buddhovih zakonov.

Ta iztočna drama je v Klabundovi priredbi ohranila svojo veličino. Herojski duh daljnega naroda ustvarja ozračje okrog postav te zgodbe in ljudje, ki nastopajo v nji, so malodane same nadčloveške osebe. Nekaj velikega in mogočnega je v njihovih srcih in v njihovih dejanjih. Preprosti so v svoji veličini in vendarle tudi najglobokomnejšemu gledalcu dragoceni, zanimivi in srčno važni. Z isto monumentalno preprostostjo se odigravajo dogodki. Nekakšna junaška naivnost vodi njihov potek, a vendarle so silovito dramatični in napeti do končnega razpleta. Tako nas to delo seznanja z duhom velikega naroda in z duhom visoke poetove človečnosti, ki jima je najti primere skorajda samo v velikih umotvorih evropskih antičnih in renesančnih mojstrov.

J. Vidmar.

Prihodnji dramski spored

Pod vodstvom režiserja M. Skrbinška pripravlja del dramskega ansambla novo in edino dramsko delo francoskega akademika Fr. Mauriaca: »Asmodej«. Drama ima naslov po demonu, poznanem iz sv. pisma, po demonu, ki moti in razdira zakone ter ljubavne zveze. Asmodej je tudi demon, ki vzdiguje hišam strehe in opazuje življenje pod njimi. Mauriacovo delo je težka psihološka drama s srečnim, rahlo otožnim izidom, ki se dovrši v stari provincialni plemiški rodbini. Drugi del osebja študira pod vodstvom režiserja O. Šesta aktualno dramo francoskega dramatika Lenormanda »Strahopetec«. Njeni dogodki se vrše med minulo svetovno vojno v švicarskem zdravilišču med bolnimi in — špijoni. Kljub špijonski zgodbi pa je delo psihološko globoko zasnovano na nasprotju med osebnostjo in voljo množic, v katerem osebnost naposled tragično podleže.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

LEKARNA
Mr. A. USTAR
LJUBLJANA
nasproti glavne pošte

Oddajajo se zdravila no recepte vsih bolniških blagajn. — Priporoča malinovec
pristen, naraven v vseh množinah. — Orig. norveško ribje olje, sveže, naj-
finejše vedno v zalogi. — Naročila točno po povzetju!

Klavirje, gosli, čela, saksofone, trompete, klarinete,
Hohner harmonike in vse glasbیلne potrebščine od
šolskih do prvovrstnih izdelkov kupite najceneje pri

WARBINEK
MIKLOŠIČEVA 4

Garantirano mojstrsko popravilo in
izboljšanje glasu pri vseh glasbilih

A. JANEŽIČ

Galanterijske in modne potrebščine

*Šolske, pisarniške in knjigoveške potreb-
ščine na debelo in na drobno*

LJUBLJANA
FLORJANSKA ULICA 12 — 14

*Knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov
in poslovnih knjig*

Praznik cvetočih češenj

JAPONSKA IGRA V DVEH DELIH (PETIH SLIKAH). PO TAKUŠI IZUMI SPISAL KLABUND. POSLOVENIL FRAN ALBRECHT.

REŽISER: C. DEBEVEC.

Genzo, učitelj v neki vasi pri Tokiju	Gregorin
Tonani, njegova žena	Marija Vera
Matsuo, tiranov kancler	C. Debevec
Gemba, tiranov vazal	Skrbinšek
Chiyo	Šaričeva
Kotaro	Vida Juvanova
Kojima	***
Toba	***
Kejko	***
Kwan	Jan
Ason	***
Wusa	Slavčeva
Prvi starec	Potokar
Drugi starec	Plut
Tretji starec	Presetnik

Oboroženci.

Godi se v heroični dobi, v letu 902.

Inscenator: Uljanišček.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob pol 23.

Parter:	Sedeži I. vrste	Din 25.—
	II.-III. vrste	24.—
	IV.-VI. "	22.—
	VII.-IX. "	20.—
	X.-XI. "	18.—
	XII.-XIII. "	16.—

Lože v parterju (4 be)	Din 90.—
" v I. redu (4 be)	90.—
" balkonske (4 be)	60.—
Dodatni ložni sedeži v parterju I. redu	20.—
" balkonski	20.—
	15.—

Balkon: Sedeži I. vrste	Din 18.—
" II. "	14.—
Galerija: Sedeži I. vrste	12.—
" II. "	10.—
" III. "	8.—
Galerijsko stojišče	2.—
Dijaško	4.—

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure. Predpisana taksa za penzije je vračunana v cenah.

OB
LEPI
GLASBI,
SLADKE
BON-
BONE!

Bon-Bon

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 30

Izbira keskov, bonbonov, čokolade, desertov in likerjev.

Knjigarna Kleinmayr & Bamberg

najstarejša v Jugoslaviji, priporoča
svojo bogato zalogo strokovnih in
zabavnih knjig v vseh jezikih

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16

Š U M I

ČOKOLADA, BONBONI, FINO PECIVO,
BONBONIERE, LIKERJI, I. T. D. I. T. D.
VEDNO SVEŽE BLAGO - TOVARNIŠKA ZALOGA

GRADIŠČE ŠTEV. 7 - 9

POLEG DRAME